

ŞEKERCİ ÇIKMAZI

MERVE BAŞCUMALI

ÇİZER: AYÇA TUBA KAYA

TİMAS
ÇOCUK

Kerem Ali, her okul dönüşü yolunu biraz uzatır, mahallenin köşesindeki eski şeker dükkânının önünden geçerci. Eve giden en kısa yol Çınar Sokak'tı ama o inatla Şekerci Çıkmazı'na sapardı. Annesi gecikmesine bazen söylense de Kerem Ali durumu gülümseyerek geçiştirirdi. "Yolda dalmışım anne!" ya da "Biraz yürümek istedim." derdi. Aslında gerçek sebep bambaşkaydı.

Bu dükkân ona hep masal diyarı gibi gelirdi. Okul çıkışı, sırtında koca çantasıyla köşeyi döner dönmez gözü o büyük vitrine takılırdı. İkinci güneşi cama vurduğunda içerideki akide şekerleri küçük elmaslar gibi parıldardı. Kerem Ali vitrine bazen öyle uzun daldardı ki âdeta tabanları sıcak kaldırımlara yapışırdı.

Camın ardındaki rengârenk akide şekerleri, gün ışığında ıslık ıslık yanardı. Sanki her biri kendi hikâyesini anlatırdı. Kırmızılar cesur ve canlı, sarılar neşeli, yeşiller ise sakin ve ferahlatıcıydı. Kerem Ali'nin gözleri, şekerleri hep aynı sırayla izlerdi: **Önce kırmızılar, sonra sarı ve turuncular... Ve en sonda, en sevdiği yeşiller...**

Kırmızı, mor, yeşil, beyaz, sarı... Hepsi büyük cam kavanozlarda diziliydi. Kavanozlar çok eskiydi ama o kadar özenle yerleştirilmişti ki müzelerde sergilenen değerli eşyalar gibiydiler.

Her birinin üstünde etiketleri vardı: "Tarçınlı", "Limonlu", "Naneli", "Üzümlü", "Portakallı", "Vanilyalı". Kerem Ali bu etiketleri okumaya bayılırdı. Bazen dudaklarını kıpırdatarak hecelerde: "Na-ne-li, ü-züm-lü..."

Kerem Ali'nin favorisi naneliydi. Bu şeffaf yeşil şekerler, ağızda ferah bir tat bırakırdı. Aslında bu dükkândan hiç şeker almamıştı ama tadını çok iyi biliyordu. Bir keresinde anneannesi ona naneli şeker ikram etmiş, Kerem Ali tadını hiç unutamamıştı. Şekeri ağzına attığı an derin bir nefes almış, içine bir serinlik dolmuştu. Gözlerini kapatmış; kendini dağların tepesinde, yemyeşil bir çayırda hissetmişti. O günden beri naneli akide şekerleri onun için özel bir anlam taşıyordu.

Dükkânın kapısında eski bir tabela vardı. Yılların soldurduğu bu ahşap tabela, günden güne daha

gizemli bir havaya bürünüyordu. Altın yıldızları yer yer dökülse de üstündeki yazı hâlâ okunabiliyordu.

Kerem Ali bu tarihi ne zaman okusa şaşırırdı: **1872 Mİ?** Ne kadar da eskiydi! O tarihte dedesinin dedesi bile doğmamıştı belki. Parmaklarıyla hesaplamaya çalışır, işin içinden çıkamazdı: **"YÜZ ELLİ YILDAN FAZLA!"** Dile kolay! Tam yüz elli yıldır bu dükkânda şeker kaynıyor, insanlar buradan evlerine mutluluk taşıyordu. Kim bilir, belki büyük büyük büyükannesi bile buradan şeker almıştı.

Dükkânın eski tip kalın camları vardı. Kerem Ali bazen parmağını cama bastırır, buz gibi serinliği hissedirdi. İçerinin sıcaklığı vurdukça cam hafif buğulanırdı. Sanki o kapının ardında dış dünyadan kopuk, bambaşka bir hayat vardı. Kapının üstünde küçük bir çan asılıydı. Kerem Ali en çok onun sesini merak ederdi. Acaba kapıyı açsa nasıl tınlardı? "Belki çingirak gibi bir ses çıkarır." diye düşünürdü, **"YA DA DERİN, YANKILANAN BİR SES..."**

Sonunda o gün geldi. Kerem Ali artık dayanamıyordu. Sadece camdan bakmak ona yetmiyordu. İçinde yükselen merak ve cesarete karşı

koyamıyordu. Çantasını düzeltti, derin bir nefes alıp elini kapı tokmağına uzattı. Pirinç tokmak, avcunda buz gibi bir serinlik bıraktı. Tokmağı yavaşça aşağı çekti ve...

ÇIN ÇIN ÇIN...

Beklediğinden çok daha tatlı, melodik bir sestir bu. Sesle birlikte içi kıpır kıpır oldu, yüzüne kocaman bir gülümseme yayıldı.

Bir anda etrafını içlerinin o tatlı kokusu sardı. Tarçın, limon, nane... Anneannesinin mutfağı da bayram sabahları böyle kokardı. Kerem Ali ürkekçe bir adım attı. Eski ahşap zemin hafifçe ses çıkardı: **GIIRÇ!** Dükkân dışarıdan görüldüğünden daha küçüktü ama içi dopdoluydu. **Alçak tavanlar, duvarlarda asılı siyah beyaz fotoğraflar... Bir yanda Osmanlı padişahlarının portreleri, diğer yanda eski İstanbul manzaraları... Kerem Ali gözlerine inanamadı. Burası bir dükkân değil, âdeta bir zaman makinesiydi!**

Tezgâhın arkasında yaşlı bir adam duruyordu. Bembeyaz saçları, yuvarlak gözlükleriyle

gölümsüyordu. Kerem Ali onu görür görmez içi ısınverdi. Dedesine ne kadar da benziyordu! Aynı sıcak bakışlar, aynı nazik gülümseme... Usta, elinde kaşıkla koca bir kavanozun içindeki şekerleri karıştırıyordu. Önündeki mermer tezgâh, yılların dokunuşuyla ayna gibi parlıyordu.

Yaşlı adam başını kaldırdı, **"Hoş geldin, evlat!"** dedi. Sesi yumuşak ve güven vericiydi; tıpkı eski, kalın bir kitabın sayfaları gibi... **"Ben Şeker Ustası Yusuf Taha. Ne bakıyorsun öyle hayran hayran? Hadi gel yaklaş, ısırmam seni."**

Kerem Ali utana sıkıla gülümsedi. "Ben... Ben sadece bakmak istemiştim."

Yusuf Taha Usta gözlüklerinin üzerinden bakarak, **"Sadece bakmak mı?"** dedi. "Bu vitrine her gün öyle güzel bakıyorsun ki görmemek imkânsız evlat. Seni fark etmediğimi mi sandın? Her okul çıkışı gelir, vitrinin önünde dikilir, şekerleri izler, sonra da gidersin. Bugün o kapıyı açmana çok sevindim. Hadi gel, yaklaş bakalım. **Seç bir tane, benden olsun, ikramımdır."**

Kerem Ali'nin kalbi küt küt atmaya başladı. Gerçekten bedavaya mıydı? Annesinin sesi kulaklarında çınladı: **"Sakin yabancı-
cılardan bir şey alma!"**

İyi ama bu tonton amca yabancı mıydı ki? Onu her gün gören, tanıyan biri hiç yabancı sayılır mıydı?

Kerem Ali çekinerek tezgâha yaklaştı. Parmak uçlarına yükselip kavanozların içine baktı. Yakından çok ama çok daha güzellerdi! Her biri ışığı yakalıyor, içinde küçük gökkuşakları saklıyordu sanki. Gözlerini alamadan sordu: **"Bunların hepsini siz mi yapıyorsunuz?"**

Yusuf Taha Usta'nın gözleri parladı: "Elbette evlat!" dedi. "Akide şekeri emek ister, sabır ister. Öyle şıppadanak olmaz. Bak şu kırmızılara... Onları hazırlamak tam iki gün sürdü. Kaynatması, yoğurması, renklendirmesi, kesmesi, kurutması... Her aşaması ayrı özen ister. Aceleye getirirsen ya yanar ya yapışır ya da tadı kaçır."

Kerem Ali büyülenmişti. Bir anda, **"Bana da öğretir misiniz?"** deyiverdi. Aslında aklında böyle bir fikir yoktu. Sözcükler ağzından dökülüvermişti işte.

Yusuf Taha
Usta hiç acele
etmedi. Göz-
lüğünü çıkardı,
yavaşça sildi,
tekrar taktı.
Kerem Ali'ye uzun
uzun baktı. Sanki onu

gözleriyle tartıyor, ölçüp biçiyordu. Sonunda, **“Öğretirim!”** dedi.
“Ama bir şartla: Çok sabırlı olacaksın!”

Kerem Ali hiç düşünmeden başını salladı. Heyecanla atıldı: “Söz! Ben çok sabırlıyım zaten, annem bile hep söyler!”

Yusuf Usta'dan gür, içten bir kahkaha yükseldi:
“HA HA HA! Sabırlısın demek? Göreceğiz bakalım evlat. Sabır dediğin öyle kolay iş değildir. Çünkü sabır, kuru kuru beklemek değildir. Beklerken zamanı güzelleştirmektir. Hadi gel bakalım, ilk dersimiz başlıyor.”

Yusuf Taha Usta, Kerem Ali'yi o gizemli kapıdan tezgâhın arkasına geçirdi. Burası dükkânın kalbiydi: Şeker atölyesi! Duvarlarda sıra sıra bakır kazanlar, tahta kepçeler, çeşit çeşit kalıplar asılıydı. Her köşeden ayrı bir koku yükseliyordu: Tarçın, vanilya, nane... Kerem Ali burnunu havaya kaldırdı, ciğerleri bayram edene kadar kokladı. Bu kokular âdeta bir senfoni oluşturuyordu.

Koca bakır kazanda altın sarısı bir karışım kaynıyordu. **FOKUR FOKUR** köpürüyor, baloncuklar çıkarıyordu. Kerem Ali merakla kazana eğildi ama Usta gürledi: **"HOP! Dur bakalım! Çok yaklaşma evlat, kazan ateş gibidir. Allah korusun, yanarsın."**

Kerem Ali korkuyla bir adım geriledi. Kazanın buharı, Usta'nın yanaklarını al al yapmıştı. Alnında boncuk boncuk terler birikse de hâinden çok memnundu. Yüzünde huzurlu bir gülümseme vardı. Sanki şeker yapmıyor, dua ediyordu.

Usta, kepçeyi aheste aheste çevirerek, **"Bak evlat,"** dedi. "Bunun sırrı basittir: Şeker, su, bir de limon. Ama pişirmesi hüner ister. Acele edersen şeker küser, yanar. Ateşi çok açarsan tadı acılaşıp, rengi kararır. Çok kısarsan da pişmez, cıvık kalır. Marifet tam kıvamı tuttumakta. İşte o da sabır işidir."

Kerem Ali merakla kazanın içine göz attı. Karışım giderek koyulaşıyordu. Az önce su gibiyken şimdi bal gibi ağırlaşmıştı. "Ne zaman olur peki?" diye sordu.

Usta gülümsedi: **"Yaklaşık bir saat sonra."**

Kerem Ali'nin yüzü asıldı. **"Bir saat mıiii? Ama bu ÇOOOK UZUN!"**

Yusuf Taha Usta gevrek gevrek güldü. "Bir saat nedir ki evlat? Eskiden dört saat sürerdi bu iş! Şimdi modern ocaklar var da işimiz kolaylaştı.

Yine de acele edemezsin. Şeker nazlıdır, aceleye gelmez.”

Kerem Ali’nin içi içine sığmıyordu. Bir saat ona bir asır gibi geliyordu. Okulda bile ders kırk dakikaydı! **“Peki... Tadına baksam?”** diye sordu umutla.

Yusuf Taha Usta yine o güür kahkahasını patlat-
tı: **“HA HA HA! Sakın ha evlat! Daha yolun başındayız. Kaynayacak, yoğrulacak, renklendirilip kesilecek... Şimdi yersen hem dişine yapışıp ağzını kilitler hem de dilini damağını yakarsın. Sabır Kerem Ali, sabır!”**

Kerem Ali omuzlarını düşürüp derin bir “Of!” çekti. İçi içine sığmıyordu ama Usta’ya söz vermişti bir kere. Demek sabır dedikleri böyle zor bir şeydi: Canın istese de uslu uslu beklemek...

Yusuf Taha Usta, tezgâhın kenarındaki tabureyi işaret etti. **“Gel bakalım, çok şuraya!”** dedi sevecenlikle. “Ben sana akidenin hikâyesini anlatırken zaman su gibi akıp geçer. Sıkılmazsın.”

Ön tarafa, kazanın uzağındaki serin köşeye geçtiler. Kerem Ali eski tabureye kuruldu. **Gııııı!** Yusuf Taha Usta da karşısına ilişti ama bir gözü hep kazandaydı. Sohbet ederken bile akli işindeydi; arada kalkıp karıştırıyor, kıvamına bakıyor, sonra yerine dönüyordu.

“Akide şekerı, tarihin en tatlı şahididir evlat!” diye söze başladı. “Osmanlı zamanında, hatta çok daha eskilerde bu şeker, **sadece bir tatlı değil; bir ‘söz’dü.** İki kişi bir konuda anlaştı mı hemen akide şekerı yerdı. Bu neydi, biliyor musun? ‘Sözümüz bu şeker gibi tatlı olsun, hiç bozulmasın.’ anlamına gelirdi. Zaten ‘akide’ kelimesi de ‘sözleşme’ demektir.”

Kerem Ali şaşkınlıkla gözlerini kocaman açtı. **“Nasıl yani? Şeker yiyerek söz mü veriyorlardı?”**

“Aynen öyle,” dedi Usta. “Mesela padişahlar bayramlarda halka akide dağıtırdı. Bu, ‘Ben size iyi bir hükümdar olacağım, sizi koruyacağım.’ sözüydü. Tüccarlar el sıkışırken akide yerdı. Bu da, ‘Seni kandırmayacağım, dürüst olacağım.’ sözüydü.

Damatlar düğünden önce gelinin ailesine koca bir kavanoz şeker gönderirdi. Bu da, ‘Kızınıza gözüm gibi bakacağım.’ demekti. Anlayacağın evlat; ortada akide varsa orada mutlaka bir söz, bir vefa vardır.”

Kerem Ali derin düşüncelere daldı. Demek ki bu şeker, sadece ağız tatlandırmak için değildi. Bir anlamı, bir hikâyesi vardı.

Tam o sırada kapıdaki çan dile geldi: **ÇIN ÇIN ÇIN!** Kapı açıldı ve içeri tanıdık bir yüz girdi. Fatma Nine, başında yazması, elinde bez çantasıyla içeri süzüldü. Ama o da ne? Torunu Kerem Ali tezgâhın arkasındaydı! Şaşkınlıktan eli ağzına gitti!

“Aaa! Kerem Ali? Sen burada ne arıyorsun kuzum?”

Kerem Ali heyecanla atıldı: “Nine bak! Yusuf Taha Usta bana şeker yapmayı öğretiyor!”

Fatma Nine'nin yüzünde güller açtı. Gülümseyerek Usta'ya döndü.

Usta elindeki kepçeyi bırakıp selamladı: "Hoş geldin Fatma Hanım! Senin torunu kendime çırak aldım, haberin olsun!"

Fatma Nine iç geçirdi: **"Ah Yusuf Usta, ah... Ben de çocukken bu tezgâhın önünde rahmetli dedeni az beklemezdim... Hey gidi günler, hatırlıyor musun?"**

"Hiç unutmur muyum!" diye güldü Usta. "Sen de az sabırsız değildin hani! Annen kardeşine götür diye şeker almıştı da sen daha eve varmadan hepsini mideye indirmiştin. Sonra ağlaya ağlaya geri geldin. Dedem rahmetli ne yaptı peki? Sana iki şeker daha verdi. Biri kardeşin, diğeri de yolda yine dayanamayıp yersin diye senin için..."

Fatma Nine kıkırdadı, yanakları hafifçe kızardı. **"Sorma! Çok utanmıştım! Ama o gün çok önemli bir şey öğrenmiştim: Paylaşmak, tek başına**